

Statens falska översättningar

HANS LILJESON

Jurist

Pensionerad advokat

Kan vi lita på att statliga översättningar till svenska av internationella rättighetsförklaringar är korrekta? I DSM 3/2013 gav **Jan Gillberg** exempel på hur den officiella översättningen till svenska avviker från deklarationens autentiska engelska, franska och tyska texter. För svenska läsare framstår sålunda vissa ord i deklarationen med väsentligen annan innebörd än originaltexternas. Avsikten med denna manipulation kan ha varit att låta den svenska texten återspegla vänsterns jämlikhetsdogmer och dess strävan att avkristna Sverige.

Vid översättning till svenska av internationella rättighetsinstrument kan manipulation även ske genom att ord *inte* blivit översatta. Exempel på sådant utelämnande erbjuder **Unesco-konventionen 1962 mot diskriminering inom undervisningen**. Sverige anslöt sig till denna konvention 1968 och förpliktade sig därmed att inte tillåta att offentliga myndigheter gör skillnad i behandlingen av landets egna medborgare bland annat i frågan om *"the grant of scholarships or other forms of assistance to pupils"*.

I en felaktig och ofullständig svensk översättning motsvaras detta av *"beviljande av stipendier eller andra former av studiehjälp"*. Av konventionens förarbeten framgår att *"assistance of pupils"* omfattar elevers samhällsförmåner av typ fria läroböcker, skolmat och inackordering. Således inte endast stipendier och studiehjälp i snäv bemärkelse som den svenska texten antyder. Ordet *"pupils"* har lämnats översatt trots att konventionsbestämmelsen just med ordet *"pupils"* tydligt utpekar

den kategori medborgare som skall skyddas mot diskriminering, nämligen elever.

Vid tiden för Sveriges anslutning till konventionen åvilade det kommunerna att tillhandahålla alla elever i den allmänna skolan nämnda så kallade skolsociala förmåner. Elever i fristående privata skolor åtnjöt sålunda förmåner endast i kommuner som fattat beslut därom. Av politiska skäl avslogs sålunda i flera kommuner konsekvent ansökningar att få dessa förmåner även till de fristående skolornas elever. Detta innebar uppenbarligen att offentliga myndigheter behandlade eleverna, det vill säga landets egna medborgare, olika och detta i strid med konventionen.

Kommunernas avslag motiverades främst med att det inte fanns någon internationell konvention som förpliktade samhället att ge *"stöd till privata skolor"*, vilket efter bokstaven i och för sig var sant. Man bortsåg således avsiktligt från att det enligt den gällande konventionen handlade om personligt stöd till landets elever, *"pupils"*. Den baksluga motiveringen om *"skolstödet"* underlättades genom att ordet *"pupils"* saknade motsvarighet i den svenska översättningen av konventionstexten. Argumentet att samhället inte behövde ge *"stöd till privata skolor"* fick skenbart stöd i den omständigheten, att det var de privata skolorna som brukade ansöka om ifrågasvarande förmåner, varvid man således från kommunernas sida medvetet undertryckte att ansökningarna i själva verket gjordes för elevernas räkning.

Detta utspelades ännu under 1980-talets envisa social-

demokratiska motstånd mot etablering av friskolor i Sverige. De kommunala skolmyndigheternas avslag föranledde då ett flertal klagomål till Strasbourg för diskriminering oförenlig med **Europa-konventionen om mänskliga rättigheter**. Den svenska regeringen vidhöll där att fria läromedel och skolmat var *"stöd till privata skolor"* och således inte en ekonomisk förmån destinerad till eleverna. Dessutom hävdades att den kommunala självstyrelsen rättfärdigade att inte alla kommuner beviljade ifrågakommande förmåner. Beslutsfattarna i Strasbourg gick på regeringens linje och åtskillnaden bedömdes inte vara diskriminering.

Den felaktiga översättningen av Unesco-konventionen, som således inspirerade och bidrog till den slutliga och materiellt oriktiga juridiska bedömningen, påtalades i en riksdagsmotion U528 1987 med yrkande om ny översättning, som skulle klargöra originaltextens innebörd att ifrågasvarande förmåner tillkommer eleverna. Utrikesutskottet ansåg att rättelse borde ske men någon sådan har veterligen aldrig verkställts. Kompensation till de kanske tusentals under många år diskriminerade familjerna har naturligtvis aldrig aktualiserats.

För att återknyta till felöversättningen av FN:s **människorättsdeklaration 1948** utvattnas detta dokumentation naturligtvis inte juridiskt till följd av att en svensk myndighet av politiska skäl låtit sätta några vilseledande översättningsgrodor på pränt. Det vore dock på tiden att även härvidlag begära en korrekt översättning.